

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

9. An ignorantia vincibilis Mysteriorum Fidei sit speciale peccatum in
confessione explicandum? Et an in ordine ad confessionem sit necessarium
explicare, cujus præcepti Decalogi fuerit ignorantia, & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

doctissimo Ioanne Maldero in p. 1. D. Thoma, q. 76. art. 2. ubi sic asserit.

Sup. contem-
to in hoc s.
in fine Ref.
9. Et tunc
& regerem
§. 1. & magis
la e in alia
Retol. pra
dictorum §.

3. Queres, quando quis peccat ex ignorantia, suntne duo ibi peccata, vnum ignorantie, alterum quod ex ignorantia admittitur? v.g. est aliquis, qui ex vincibili ignorantia non legit horas canonicas, ad quas ratione Ordinis tenetur, an ne ille peccet duplici peccato, vno ignorantia, altero contra virtutem Religionis? Pro responsione obseruandum est, ignorantie peccatum dependere ex obligatione sciendi, obligatio autem sciendi interdum ex eo solo pendet, quod obligemur aliquid facere, vel omittere, ad quod faciendum, vel omittendum opus est cogitatione eius, aliquando autem prouenit obligatio sciendi ex peculiari precepto, quo tenemur habere scientiam, camque nobis comparere. Quo supposito, respondeo, quando obligatio est prioris generis, peccatum ignorantie, & peccatum, quod ex ignorantia fit, non esse duo peccata, aut duplicem malitiam, quia tantum incurritur eo casu in peccatum ignorantie, quando per eam incurritur in periculum incidendi in aliquo peccato, siue illud sequatur, siue non. Quando vero obligatio sciendi est posterioris generis, ignorantia est peccatum per se, etiamsi non fuerit periculum alterius secuturi ex ea peccati, & quando ex illa ignorantia aliud peccatum admittitur, sunt ea peccata distincta. Imo etiamsi fuerit solum periculum alterius peccati specie distincti, coniunctum cum peccato, talis ignorantia, si fieri poterit concurrente sufficiente aduertentia illius periculi, vt contrahatur prater malitiam ignorantie, etiam malitia istius periculi, verbi gratia, si quis ex ignorantia culpabili Decalogi, incidat in peccatum homicidij, duplex peccatum admittit, vnum negligentie sciendi illud, quod scire poterat, & debebat, videlicet Decalogum; alterum homicidij. Eadem est ratio Confessarii ex ignorantia eorum, que ad officium suum pertinent, abluentis eum quem non potest abluere. Hac omnia Malderus; vide etiam Adamum Tannerum in part. 2. disput. 4. quest. 9. dub. 1. num. 12. et 13. & alios penes ipsos tractantes propositam questionem, videlicet, vtrum ignorantia vincibilis sit peccatum speciale, ideoque distinctum ab eo, cuius est causa. Sed de hac questione iterum redibit sermo, vbi contra Malderum, & alios Doctores supra, citatos multos disseram, licet omnia supradicta probabilia sint.

Sup. hoc in
Ref. & s. an
not. prateri-
ta.

Sup. hac ig-
norantia Co-
fessarii in
Retol. nec
prateri-
tae §. h. et
dem. que

RESOL. VIII.

An aliqua ignorantia, que aliis esse mortaliter culpabilis, que non sit affectata, aut crassa excuset a transgressione preceptorum humanorum; quia ius humanum non obligat cum tanto rigore, vt obligat ius diuinum?
Et an peccatum ex ignorantia culpabili, vel scientia commissum, non ita differat, vt necessario debeat in confessione eius differentia explicari, videlicet, an fuerit commissum ex ignorantia culpabili, an scienter?
Et quid, si peccatum procederet ex ignorantia affectata liberius peccandi: an tale peccatum sit explicandum in confessione, tanquam constituens speciale malitiam? Ex part. 4. tractat. 4. & Miscell. Resolut. 35.

Sup. hoc al-
quid in Ret.
seq. sed pro
nihil do-
ctrina le-

§. 1. Prima sententia negat, sic Caeus Palaus in op. mor. to. 1. tract. 2. disp. 1. punct. 16. n. 3. vbi sic ait: Fateor tenuitatem ingenij mei, non enim percipere possum quomodo deur ignorantia mortaliter

culpabilis, & transgressio precepti ex tali ignorantia mortalis non fit; nam tota malitia transgressionis consistit in negligentia culpabili sciendi preceptum, imo potius non est alia malitia omissionis, v.g. ieiunij, vel Missae precepta, quam est in illa culpabili negligentia: si ergo illa negligentia est culpabilis mortaliter, omissio culpabilis mortaliter erit; nequit ergo negligentia culpabilis mortaliter reddere violationem venialiter culpabilem. Ita Palaus, & ante illum Suarez in 3. p. to. 3. disp. 82. sect. 3. vers. secundum dubitari solet.

2. Secunda sententia affirmat. Ita Bonacina in Decal. disp. 29. 8. punct. 3. n. 2. Sanchez in sum. tom. 1. l. 1. c. 17. n. 19. Valentia to. 2. disp. 6. q. 6. punct. 3. vers. potest etiam. & alij asserentes a transgressione preceptorum humanorum excusare etiam ignorantiam inuincibilem que in aliis materiis esset mortalis, dummodo non sit crassa, vel supina, quia ius humanum non obligat cum tanto rigore, vt obligat ius diuinum; sed has sententias pugnantes conatur conciliare Merolla in disp. Theol. tom. 2. disp. 1. c. 2. dub. 10. n. 167.

3. Vtrum quicquid sit, certum est non peccare saltem mortaliter transgressores precepta Ecclesiae, v.g. ieiunij, obseruationis festorum bona fide, ex causa quam sufficientem putant, quamvis reuera si sufficientes non sit, quia cum precepta sint humana, non obligant cum tanto rigore, ad inquirendas causas excusantes, & tollendam ignorantiam, vt obligant precepta iuris naturalis. Ita Caietanus in sum. ver. Ieiunium c. 3. & ver. Festorum violatio. Henriquez lib. 9. c. 25. n. 10. Azorius tom. 1. lib. 7. c. 7. q. 4. in fine. Lessius 4. c. 2. dub. 5. n. 30. Armilla ver. ieiunium, n. 2. & 6. & ver. festum, n. 10. Emanuel Sa ver. ieiunium, n. 14. & alij.

4. Nota etiam, peccatum ex ignorantia culpabili, vel scientia commissum non ita differre, vt necessarium debeat in confessione eorum differentiam explicare, videlicet an fuerit commissum ex ignorantia culpabili, vel scienter. Ita Tannerus in 1. 2. disput. 4. quest. 9. dub. 1. n. 26. Suarez in 3. part. tom. 4. disp. 21. sect. 4. num. 14. Secus autem si peccatum procederet ex ignorantia affectata liberius peccandi, & sine temeritate in tali casu Caeus Palaus loc. cit. punct. 6. num. 3. putat tale peccatum esse explicandum in confessione, tanquam constitutentem speciale malitiam aduersantem voluntati Deo seruendi; sed Sanchez vbi supra, cap. 17. in fine, tenet tale peccatum esse declarandum tanquam solum augentem malitiam.

RESOL. IX.

An ignorantia vincibilis Mysteriorum Fidei sit speciale peccatum in confessione explicandum?
Et an in ordine ad confessionem sit necessarium explicare, cuius precepti Decalogi fuerit ignorantia, & secus in ignorantia Mysteriorum Fidei?
Ex quo inferitur ignorantem vincibiliter plures articulos Fidei, non committere plura peccata, specie distincta; & secus vero si ignoret plura precepta Decalogi, vel Ecclesiae.
Et an ignorantia vincibilis preceptorum Decalogi sit speciale peccatum?
Vnde sequitur, quod qui ex ignorantia culpabili negligit scire preceptum non fornicandi, &c. non committit duo peccata mortalia, si de facto fornicetur, occidat, &c. vnum negligentia sciendi huiusmodi preceptum, alterum fornicationis; & ideo sufficit, vt in confessione dicat, fornicatus sum, &c.
Et quid est sentiendum, si huiusmodi ignorantia preceptum non fornicandi, de facto non fornicetur; an teneatur adhuc eam culpabilem ignorantiam, ac negligentiam

gentiam confiteri, quia periculo transgrediendi illud præceptum se exposuit, & consequenter voluit transgressionem illius?

Idem est de ignorantia vincibilium eorum, quæ quis scire tenetur, ratione specialis numeris, vt Confessarij, iudicis, &c. Ex part. 3. tr. 4. Ref. 164. aliis 165.

§. 1. **E**st peccatum speciale docuerunt Vasquez in part. 2. disp. 119. cap. 3. Tannerus in part. 2. disp. 4. q. 9. dub. 1. n. 12. Sanchez in summa, to. 1. l. 1. cap. 17. num. 11. Filiucius tom. 2. tract. 21. cap. 10. r. a. F. & Curiel. in part. 2. q. 76. art. 2. dub. 2. §. 4. vbi docet ignorantiam vincibilem articuloꝝ fidei habere, non solum malitiam peccati, cuius periculo se exponit, v. g. omissionis actus fidei tempore, quo obligat præceptum credendi, aut asserendi aliquid contra fidem: sed etiam aliam distinctam speciem, quæ consistit in negligentia addiscendi articulos, quæ opponitur virtuti studiositatis. Hæc opinio est probabilis.

2. Verum contrariam sententiam tuetur ex multis rationibus Merolla disp. 1. c. 2. diff. 3. n. 697. vbi tamen n. 699. notauit, ignorantem vincibiliter mysteria fidei, quamuis de facto nihil contra sentiat, neque adit tempus, quo quis tenetur ea credere, teneri hanc ignorantiam confiteri; quia non curando eorum scientiam acquirere, ad quæ tenebatur, exposuit se periculo sentendi aliquid contra fidem, aut omittendi assentiri illis occurrente tempore, quo ad id obligatur, & consequenter mortaliter peccauit; hoc autem peccatum non est distinctum ab eo, quod committitur sentiendo actu ignoranter aliquid contra hæc mysteria. Prima opinio videtur probabilior, & omnino tenenda.

3. Notandum est etiam hic cum dicto Merolla num. 700 in ordine ad confessionem esse necessarium explicare cuius præcepti Decalogi fuerit ignorantia, secus verò in ignorantia mysteriorum fidei. Et ratio est, quia ex diuersitate præceptorum Decalogi, vel Ecclesiæ, eo quòd ita vincibiliter ignorans exponit se periculo admittendi peccata specie diuersa secundum præceptorum diuersitatem. At verò ignorans vincibiliter mysteria fidei, non se exponit periculo committendi peccata specie diuersa iuxta diuersitatem mysteriorum, sed semper peccatum est eiusdem speciei, cuiuscumque mysterij sit ignorantia, quia opponitur eidem præcepto, ac virtuti; vnde inferitur ignorantem vincibiliter plures articulos fidei, non committere plura peccata specie distincta, secus verò si ignoret plura præcepta Decalogi, vel Ecclesiæ.

4. Sed difficultas est, an sic ignorans vincibiliter plures articulos fidei, plura peccata saltem numero distincta admittat? Affirmatiuè respondet Marullus vbi supra, sed negativa sententia est etiam probabilis, quam tuetur Pater Suarez tractat. de fide, disputat. 1. §. 5. c. 1. num. 7. & adhibet exemplum in præcepto recitandi horas canonicas; peccatum enim omissionis illarum, non multiplicatur numero, iuxta multiplicationem horarum, sed vnum tantum numero est; ergo idem dicendum est in casu nostro. Vnde ego infero ignorantem vincibiliter plures articulos fidei non teneri numerum articuloꝝ, quos ignorat, explicare in confessione, licet Marullus vbi supra, contrarium asserat, nempe ignorantem vincibiliter plures fidei articulos, censeri plura numero peccata committere, explicanda in confessione; sed vtraque opinio est probabilis.

5. Et tandem ex his omnibus aliqui inferunt contra Curiel in part. 2. quæst. 76. art. 2. dub. 2. §. 4. & contra Malderum etiam in part. 2. quæst. 76. art. 2. quòd

ignorantia vincibilis præceptorum Decalogi, non est speciale peccatum, vt verbi gratia, ignorantia culpabilis præcepti de non fornicando, non est speciale peccatum oppositum distinctæ virtuti, ac diuersæ à virtute castitatis, cui fornicatio opponitur. Vnde sequitur, quòd qui ex ignorantia culpabili negligit scire præceptum non fornicandi, non committit duo peccata mortalia, si de facto fornicetur, vnum negligentia sciendi huiusmodi præceptum, & alterum fornicationis; & ideo sufficit, vt in confessione dicat, fornicatus sum. Quòd si huiusmodi ignorans præceptum non fornicandi de facto non fornicetur, tenetur adhuc eam culpabilem ignorantiam, ac negligentiam confiteri; quia periculo transgrediendi illud præceptum se exposuit, & consequenter voluit in causa transgressionem illius. Sufficiet autem dicere in confessione, Habui voluntatem fornicandi. Et idem contra Malderum, & Curiel dicendum est de ignorantia vincibilium eorum, quæ quis scire tenetur, ratione specialis numeris, vt Confessarij, Aduocati, Iudicis, &c. vide Filiuc. tom. 2. tr. 21. c. 50. n. 365. Sanchez in sum. tom. 1. lib. 1. c. 17. num. 9. & alios penes ipsos.

6. Sed hæc resolutio aliquibus non placet, quia peccatum ignorantia constituitur ante actuale fornicationem, nam alias non sequuta fornicatione non peccaret, & proinde est ab illa distinctum, & quando quis non fornicaretur, non posset dicere: Habui voluntatem fornicandi; quia etiam si quis ignoret fornicationem esse peccatum, potest tali voluntate carere.

RESOL. X.

An ignorantia vincibilis sit peccatum speciale distinctum ab eo, cuius est causa?

Et in textu huius Resolutionis multa explanantur, quæ omnia quamuis aliquantulum speculatiua videantur, tamen pro Confessariis ea scire est valde necessarium. Ex part. 4. tractat. 4. & Misc. Refol. 37.

§. 1. **A**d hoc dubium Layman in Theolog. moral. lib. 1. tractat. 2. cap. 4. num. 10. & Vasquez in 1. 2. disputat. 126. capit. 3. & disputatiõne 119. capit. 2. & 3. respondent, quòd ignorantia atque sciendi negligentia earum rerum, quarum cognitio per se, sine ratione sui præcipitur, est speciale peccatum oppositum ei virtuti, quæ in talium rerum cognitione versatur; videlicet negligentia in cognoscendis fidei mysterijs ad credendum necessarijs, est peccatum fidei oppositum; ignorantia autem atque cognoscendi negligentia earum rerum, quarum cognitio non per se præcipitur, vel prohibetur, non est speciale peccatum, sed accipit speciem suam à legis transgressionem, cuius causam, vel periculum præbet: v. g. vincibilis ignorantia, vtrum ieiunij dies sit, quo carnem comedis, pertinet ad peccatum intemperantiæ, vincibilis ignorantia, vtrum Sacerdos sit, quem percussis, ad peccatum sacrilegij, neque tunc, refert ad formalem peccati malitiam, vtrum reuera dies ille ieiunij sit, vel vtrum Sacerdos, qui percussus, sufficit si suborto dubio & non discusso commisisse te periculo taliter peccandi.

2. Sed Tannerus in 1. 2. D. Thom. disputatiõne quarta, quæstione nona, dub. primo, numero duodecimo; circa presentem quæstionem paulo aliter distinguendum censet, ait enim quòd quædam scire tenemur per se, seu sine respectu & ordine propinquo ad opus aliquod particulare, vel, quòd idem est, non ex sola suppositione operis alicuius particularis, quales nimirum sunt articuli fidei, præcepta Decalo

& lege etiam doctrinam, & Doctores §. 1. huius Ref. & seq. Ref.

Sup. hoc in fine §. 1. not. præcitate.

Sup. hoc sup. in Ref. 7. §. vt. per totum, & in Ref. 9. §. 1. & §. Et tandem.

TION
ONA
10 II
III